

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 19. oktobra 2017 - Leto XXVII, št. 42

stran 2-3

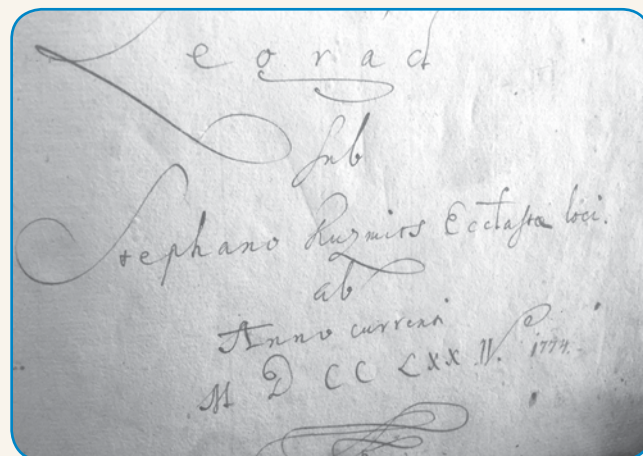
»KAKO MLADOSTEN IN OPTIMISTIČEN JE...«

KEJPO SE JE S ŠTIRIMI PREDSEDNIKI ROSAGOV
stran 4

HIŠO JABOLK SO NAPOLNILI...
stran 6

PO POTAJ SLOVENSKI REFORMATOROV
stran 10

Ostati Slovenec v »vogrskom maurdji«

Gda smo ustvaurili Slovensko zvezo (1990.leta), potistim smo dosta ojdli v Budimpešto, zatok ka Slovenci, steri so v največšom varaši na Vogrskom živeli, so tō ustanovili slovensko društvo pa smo meli dosta programov vküper. Med »Peštari« sem spoznala dosti takši lidi, steri so svojčas iz gnešnjoga Prejkmurja v Pešt odišli. Bili so takšni, steri so eške pred drugov bojnov, bili takšni, ka med ali po bojni. Bili so tau starejši lidgé, največkrat z dobro eksistenco, se pravi, nej so bili srmacke, pa dunk nikak zgübleni, mogauče malo nesrečni. Gda si se z njimi pogučavo, si vido, ka so veseli, srečni, ka čüjejo domanjo rejč, sploy pa te, če so z nami bili kakšni padaške iz Prejkmurja, iz Sobote, dapa brž, kak so par reči ali stavkov povedali slovenski, so obrnili na vogrsko rejč, ka njim prej tak ležej dé. Če rejsan so po 50, 60 lejt živeli med Madžari, se na njinom gunči dunk čülo, ka so nej Vaugri, ka je njina materna rejč nej vogrska. Pa dunk so go raj gučali kak tisto, v steroj nji je gorrnila njina slovenska mati.

Pa nika mi je eške trno čüdno bilau pri njij. Radi so bili, če so dobili »en falat« slovenske kulture, dapa valili so vse, ka je madžarsko, skurok prevalili. Kak če bi vse tau bilau več vrejdo, bole »nobel« kak slovenska kultura, slovenska rejč. Prva naj bi bila »gospočka«, naša pa »paverska«. Samo v oklepaji naj napišem, ka so lidgé na našom tali, med Mürov pa Rabov vsigdar občudovali Pešto. Eške bole mi je sapo vzelo, gda sem med pogučavanjom gorprišla, ka skurok eden nej navčo svoje mlajše slovenski. Ranč malo nej... Gda sem nji pitala, kak tau, so vsefelé odgovardjali, ka so nej meli časa za tau, ka so nej vidli smisla, vej pa ka bi njini mlajši v velkom madžarskom varaši z malim slovenskim gezikom... Vej, gvüšno njim je nej leko bilau v velkom madžarskom morji ustvauriti eksistenco, se preživlati, držino raniti, dapa za tau so največkrat veliko ceno plačali, zgibili so en tau sebé, en tau svoje identitete.

Gratali so lidgé z dvojno identiteto. (?) Tak mislim, ka če rejsan maš dvojno identiteto (slovensko pa vogrsko), ena od tej dvej je krepkejša v tebi. Moraš se sam odlaučiti, stera.

Avgust Pavel je ništrne dileme, ka sem napisala o peštarski Prekmurcaj, doživo in preživo, samo še v bole težki cajtaj kak oni. O njem je napiso vogrski pesnik pa pisatelj Gyula Illyés, ka je biu »zvesti sin dveh narodov« (két nép hűségés fia). On je probo ravnotežje napraviti med slovensko ino vogrsko kulturo pa znanostjo v svoji düši. Kelko se ma je tau zošikalo, naj se odlauči vsakši sam, steri pozna njegvo življenje pa delo.

Marijana Sukič

V lanskem letu smo praznovali dvojni jubilej, 130. obletnico rojstva in 70. obletnico smrti prvega poklicnega znanstvenika iz vrst Slovencev na Madžarskem *Avgusta Pavla*. Vse leto so potekale spominke slovesnosti, simpoziji in razstave od rojstne Cankove preko Sombotela vse do Budimpešte. V smislu zaključka jubilejnega leta je občni zbor Državne slovenske samouprave (DSS) že lani jeseni sklenil, da v letu 2017 postavi doprsni kip »zvestemu sinu dveh narodov« v Porabju, na katerega je bil zaradi slovenskega značaja pokrajine in družinskih vezi navezan tudi Pavel sam. »Če je že bila pobudnica Državna slovenska samouprava, naj doprsni kip stoji pred sedežem naše organizacije« - je poudaril predsednik *Martin Ropoš*, ki je še posebej izpostavil, da so našli finančnega podpornika v madžarskem Ministrstvu za človeške vire (EMMI). Del sredstev je prispevala DSS

Slavja so se udeležili tudi člani Komisije DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, med njimi predsednik *Ivan Hršak*

sama. Spominski dogodek se je 13. oktobra popoldne v gornjeseniški sejni dvorani DSS začel s pesmima zborčka domače DOŠ Jožefa Košiča, in sicer s slovensko otroško o rojstni vasi in madžarsko o povezovalni moči petja (šolarje je pripravila mentorica *Ibolya Neubauer*).

Tudi preostali del dogodka se je odvijal v duhu dvojezično-

sti, v slovenščini in madžarščini ga je vodila organizatorica, predsednica Komisije za kulturo pri DSS *Marija Kozar*. Pavlovo pesem *Nekoč je oče hodil tod* smo v slovenskem prevodu Božjega služabnika *Alojzija Kozarja* slišali v lepi interpretaciji seniškega učitelja-asistenta iz Slovenije *Nina Gumilarja*. Še pred njim pa

Doprsni kip *Avgusta Pavla* so odkrili *Erika Köleš Kiss*, *Judita Pavel* in *Martin Ropoš*. Med njimi kipar *Ferenc Király* (drugi z leve)

je pesem v madžarskem izvirniku doživeto predstavil asistent slovenske parlamentarne zagovornice *Ferenc Sütő*.

bert Kojc, zagovornica slovenske narodnosti v madžarskem Parlamentu *Erika Köleš Kiss*, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem *Jože Hirnök*, župan Občine Cankova *Drago Vogrinčič*, vodja monoštrskega okrajnega urada *István Orbán* in še drugi gostje iz Slovenije in Madžarske. Predsednik Ropoš je pouda-

Dogodek na Gornjem Seniku je ob članih Pavla štivilo udeležencev iz Slovenije in

rabskim Slovincem, zato se mu morajo le-ti zahvaliti prav tako s spomenikom. »Kip odkrivamo v prepričanju, da ohranjamo svojo identiteto predusem preko slovenskega jezika in kulture« - je zaključil gostitelj.

Na svečanosti so bili prisotni tudi člani Komisije Državnega zbora RS za odnose s Sloven-

N OPTIMISTIČEN JE...«

ci v zamejstvu in po svetu, s predsednikom *Ivanom Hršakom*, ki je zbrane tudi nagovoril. Nanizal je nekatere podatke iz življenja Avgusta Pavla in naštel najpomembnejša področja njegovega delovanja. Dejal je: »Prav je, da se sedaj na Gornjem Seniku

Slišali smo o njegovih poteh (peš in z vozovi) v okolici Monoštra, kjer se je lahko z domačini pomenkoval v materinščini. Pripovedovala je o ostalih družinskih članih, ki so se - raztreseni po svetu - vselej radi vračali v pokrajino ob Rabi. Izvedeli smo, da je

ka Köleš Kiss in Martin Ropoš. »Kako mladosten in optimističen je!...« - je tiho in veselo vzkliknila hči Judita, ki je tudi sama prvič videla bronasti doprsni kip, delo prekmurskega madžarskega kiparja *Ferenca Királyja*, dobitnika prestižne Munkácsyjeve nagrade. Podstavek je postavilo podjetje KOLL Stein d. o. o. pod vodstvom *Csabe Kollárja*, pri dogovarjanju z izvajalcema pa je imel velike zasluge *Franc Gerič* iz Lendave.

Sledil je blagoslov treh župnikov: porabski *Tibor Tóth* je Boga prosil v madžarskem, markovski *Dejan Horvat* v slovenskem, upokojeni *Števan Šomenek* pa v latinskem jeziku. Po blagoslovu in skupni dvojezični molitvi sta venec spoštovanja položila Martin Ropoš in generalni konzul dr. Boris Jesih.

Svečanost se je zaključila v Kulturnem domu Avgusta Pavla, kjer so si lahko udeleženci ogledali razstavo o življenju in delu znanstvenika iz vrst Slovencev na Madžarskem, panoje je pripravila zagovornica

»Avgustu Pavlu se moramo Porabski Slovenci pokloniti s spomenikom« - je na slavnosti poudaril predsednik DSS Martin Ropoš

skupaj poklonimo njegovi zapuščini in na ta način še dodatno okrepi moč med obema narodoma, predvsem pa podpremo obstoj slovenske narodne skupnosti v Porabju.« Državnozborska komisija se je v Budimpešti in v Porabju mudila na dnevnom uradnem obisku na povabilo slovenske zagovornice Erike Köleš Kiss.

Avgust Pavel od črenšovskega župnika *Jožefa Klekla* kupil gozd na Gornjem Seniku in da je bil iskren prijatelj tukajšnjega »plebanoša *Janoša Kúharja*«.

Zunaj pred sedežem je sonce počasi zahajalo za cerkvijo.

love družine obiskalo lepo in Madžarske

Prisotni so si lahko ogledali kratek film, ki je povzel najpomembnejše mejnike v življenju Avgusta Pavla in predstavil njegovo strokovno pot. Pripravila sta ga sodelavca televizijskega uredništva Slovenskih utrinkov.

K mikrofonu je nato stopila Judita Pavel, ki se je med pripovedovanjem o svojih spominih na očeta in družino večkrat raznežila, in spregovorila predvsem o navezanosti svojega očeta na Porabje.

Slovenska parlamentarna zagovornica Erika Köleš Kiss (na sredini) je pripravila razstavo o življenju in delu Avgusta Pavla

Udeleženci slavja so se zbrali okoli podstavka, na katerem je stal doprsni kip - še pokrit. Oglasil se je *Mešani pevski zbor Avgust Pavel*, ki je štiriglasno zapel najprej dve slovenski ljudski pesmi - druga iz Porabja je pripovedovala o gozdu, ki ga je Pavel tako ljubil.

Kip so odkrili Judita Pavel, Eri-

nica Erika Köleš Kiss. »Če se kdo poglubi v dela mojega očeta in spozna človeški obraz znanstvenika, bo razumel kip *Ferenca Királyja*« - se je nasmehnila Judita Pavel in dodala: »Z njegovega obraza sta vedno sijala upanje in mladostno veselje.«

-dm-

Dunaj

O PROTESTANTIZMU MED SLOVENCMI V AVSTRIJSKI PRESTOLNICI

Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija je organizirala obisk na Dunaju z namenom, da v društvu Slovenski inštitut predstavi knjigo *Protestantizem včeraj, danes in jutri*. K sodelovanju sta bila povabljeni mag. Leon Novak, evangeličanski duhovnik v Murs-

Velevposlanica Ksenija Škrilec, predsednik Šiftarjeve fundacije Ernest Ebenšpanger, vodja slovenskega kulturno informativnega centra Barbara Koželj Podlogar, podpredsednik uprave Marjan Šiftar in predavatelj Franc Kuzmič

ki Soboti, in Ludvik Novak, župan občine Puconci, kjer je bila zgrajena prva evangeličanska cerkev v Prekmurju. Dogodek je bil v znamenju 500-letnice reformacije, ki jo letos praznujejo v Evropi.

Pred predavanjem na inštitutu je goste iz Prekmurja sprejela nova slovenska veleposlanica na Dunaju mag. Ksenija Škrilec. Knjigo, v kateri so zbrani referati z 2. simpozija o protestantizmu, pa je predstavil urednik mag. Franc Kuzmič. Na kratko je o pomenu protestantizma govoril tudi dr. Marko Jesenšek z mariborske univerze, gostom pa se je za predavanje in podarjene knjige v imenu inštituta zahvalil Herbert Seher in napovedal skorajšnje srečanje na Dunaju s Porabskimi Slovenci.

Tekst in foto: E. Ružič

WWW.SLOVENC.HU

PREKMURJE

Gobarji

Za Slovence pravijo, ka radi odijo v brege, na pohode, bežijo maratone, radi pa tudi gobe naberajo. Po süjom in vraučom leti, je prišla vlažna gesen, tak ka so nej pune gob samo gouške v Porabji, liki tudi na Goričkom. Nej pa so se v naše gouške spravili samo Prekmurci, liki tudi lidge iz drugi slovenski krajov. Tau je nej nika nauvoga, tau se ponavlja že zadnji nekaj let.

Vsakši ma pravico gobe brati, držati pa se mora nekaj pravil (szabály). V Sloveniji je tak zakon napisani, ka leko vsakši človek v enon dnevi nabere dveje kili gob. Če mate velko srečo, pa najdete gobo, stera vaga več kak dveje kili, jo tudi leko brez straja denete v ceker ali košaro, nej pa v kakšno plastično vrečko, zatau ka gobe leko berete samo v takšo posaudu, stera je trdna in prepūšča luft. Ka se prodaje tiče, leko vsakši oda samo telko gob, kelko jih nabere sam ali vküper z držinskimi člani, se pravi število članov gospodinjstva krat dveje kili.

Morem priznati, ka je mene gobarska mrzlica nikdar nej zgrabila, tudi zavolo toga, ka slabše vidim, pa se mi je že v mlašeči lejtaj zgaudio, ka sam kakši grbanj pohodila prva, kak sam ga vidla. Razmejm lidi, steri so strastni gobari, nikak pa ne morem razmeti tistih, steri po gouški odijo, se derejo, vsefele gobe vküppoberejo, tudi takše, stere ne poznajo, pauleg toga pa ške dosta smetkov za sebov pistijo. Gejo inšpektori, steri kontrolerajo tudi tau, kelko sto nabere, samo brodim, ka njih nega zavolé. Zagrožene kazni so ranč nej tak male. Tüdi do štiri gezero evronov se leko štrafa privatnika, steri se ne drži zakonskih pravil.

Silva Eöry

Jože Rituper iz Markišavca

KEJPO SE JE S ŠTIRIMI PREDSEDNIKI ROSAGOV

31. oktobra de minaulo ranč 500 lejt od tistoga dneva, gda je Martin Luter na dveri cerkve v Wittenbergi zabiu 95. tez

Tri mesece je nüco, ka je napravo spominski plakat

prouti odpustkom (feloldozó levelék). Kak znamo, té dogodek predstavlja začetek obdobja reformacije v Zahodni Evropi, steri se je iz Dajčlanda razširo tudi v druge rosage, med drugim tudi med Slovence, gé se je Lutrova vera po obdobji proutireformacije do gnešnih dni najbolje ohranila v Prekmurji.

»V Dajčlandi so si že dugo brodili, kak naj bi bila ta fontoška okrougla obletnica zvišavana. Tak so se na Svetovni luteranski zvezi odlaučili, ka do v Sloveniji trge kraji vöodabrani za kraj reformacije. Tau so Püconci, Ljubljana in Raščica. Püconci kak najstarejša evangeličanska fara v Sloveniji, Ljubljana, gé je Primož Trubar delo, in Raščica, gé se je naraudo. Januara je en autobus prišo v Slovenijo in obisko vse té tri kraje, po tistom je šau dale po drugi rosagaj, in zdaj, 31. oktobra pride v Wittenberg, kama de na té den prišlo trno dosta lüdi,« pravi Jože Rituper, steri je doma v Markišavcaj, vesnici, stera je samo nekaj kilometrov kraj od Murske Sobote. Tüdi za njega je ta obletnica fontoška, zatau je brodo, »ka bi leko sam napravo neka takšoga, ka de zanimivo in ka ostane naslednjim rodovom. Če neka mamu na disketi ali

na ključi, tau nej gvüšno, ka tüdi ostane. In tak san napravo en takši spominski plakat. Zbrau sam 500 Trubarovih

drauvnih penez. Znamo, ka je kejp Primoža Trubara na enom slovenskom evroni. In té peneze sam gorzalepo na té plakat, na sterom piše, 500 let reformacije, na njem pa je tudi zemljevid Slovenije. Vse vküper je tri mejsce trpelo, ka sam peneze vküper nabro pa ka sam tau napravo.«

Jože Rituper je zadnji 18 let zaposleni pri Evangeličanski humanitarni organizaciji (EHO) Podpornica. »Mi smo

Z bratom na traktori 1968. leta

humanitarna organizacija, neka takšoga kaj je pri katoličanaj Karitas. Moje delo je tau, ka vozim obede, vsakši den okauli 25, starejšim, steri živejo pauleg Murske Sobote, vse ta do Zenkovec na eni strani in Filovec na drugi. Tau gesti vozim iz soboškoga špitala. Dosta je takši lüdi,

ka nücajo dietno gesti. Pauleg toga betežne lidi pelam k padari, mamu pa tudi 220 posteu, stere se ob pomauči hidravlike in elektrike gorzdigajo, takše ka jih nücajo žmetni betežniki. Te posteale posojamo domau, vse od Hodoša do Maribora,« raztolma-

Népüjság na starom mašini tisko. Inda smo vse prelome peški delali, zdaj vse tau delo zgotovi računalnik. Naša firma je dosta dobri reči delala, samo ka smo nej daubili plačano od tistih, sterim smo delali, pa smo te na žalost propadnoli.«

Jože Rituper - šesti od leve - stogi pred jugoslovanskim predsednikom Titom

či sogovornik, steri rad pomaga lüstvi, »vej pa znate, ka starejši več ne vejo vse tak s paperi, pa jim te pomagam. Tüdi z baute jim kaj pripelam, splojtisto, ka se nüca za gesti, dajo mi peneze, ka jim kakšo položnico plačam. Dela gé dosta. Tü, pri nas, vöre nega. Dostakrat tudi zadvečera in večer moreš titi pomagat.«

Jože Rituper je gor raso v evangeličanski držini. Oča je v cajti druge svetovne bojne zgotovo paversko šaulo v Rakičani. Cejli žitek je vertivo na deseti hektaraj zemle. »Mi smo prvi traktor meli v Markišavcaj. Kúpili smo ga 1968. leta. Prva pa smo krave meli na dva cüga. Ge sam dosta pomago pri deli na paverstvi. Krave sam znau dojiti, vse, ka je trbelo na njivi napraviti. V osnovno šaulo sam odo v Püconce, te pa dale v srednjo grafično v Ljubljani, višjo pa v Zagrebi, sodačijo pa sam v Beogradi slüžo. Biu sam v Titovi gardi,« pove sogovornik, steri si je kak grafični inženir 24 let krüj slüžo v Pomurskom tiski, steri je na žalost odišo v stečaj: »Ge sam že kak inaš

Velka ljubezen Jožeta Ritupe- ra je že od malih naug tudi gasilstvo. Ške furt je aktiven v domanjom društvi, je tajnik gasilske zveze v soboški občini in gasilski sodnik. »Mam dosta gasilskih pajdašov, najvejšoga sam najšo v Dajčlandi. On mi je pred dvema letoma šenko tudi svoj nauvi paradni gasilski gvant, uniformo,« ške pove sogovornik, steri si v svojom rami, v sterom zdaj živeta samiva z ženo, vej pa je čerka po študiji ostala v Ljubljani, vred gemlé eno muzejsko ižo, v steroj je že zdaj dosta kejpov in drugih spominkov: »Leko se povalim, ka sam se v svojom žitki do zdaj kejpjo že s štirimi predsedniki našoga rosaga: Titojom, Kučanom, Türkcom in Pahorom. Na enoj stejni mam vse gasilsko, tüdi odlikovanja, na drugoj so moji kejpji, tüdi tisti, na sterih sam vküper s predsedniki. Mam razstavlene tüdi stare fotoaparate. Letos, gda sam biu 60 lejt star, sam v kejpaj napravo cejli svoj žitek.«

Silva Eöry
Kejpi: Silva Eöry
in osební arhiv

Petanjci-Tišina: Vranov Ograček mladih talentov

ŽELIMO, DA ZA NAS MLADE OSTANE ŠE NEKAJ NEOKRNJENE NARAVE!

»Živeti trajnostni razvoj« je bila letošnja tema, o kateri so pisali učenci in dijaki pomurskih šol, ki so se odločili za sodelovanje na literarnem natečaju, ki ga pripravljata Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija in

Ugledni strokovnjak, vrhunski inetelektualec Plut je prepričan, da živimo globalno v zelo krivičnem svetu in da s svojim ravnanjem vsakodnevno uničujemo naš planet. Po nekaterih kazalcih, recimo po družbenem

na trajnostno naravno družbo, kar vsebuje številne naloge in ukrepe, pa tudi politično pripravljenost. Zadovoljni smo, da je Slovenija bogata z naravnimi danostmi, vodnih virov ima kar trikrat več, kot je evropsko povprečje, podobno je tudi z gozdovi, ki prekrivajo 60 odstotkov površine. Evropski in slovenski

pan mestne občine Nova Gorica Marko Tribušon in predsednik Goriškega združenja ljubiteljev vrtnic Edi Prošt posadila vrtnico sorte *burbonka* in napovedala, da bodo kmalu vzgojili avtohtono vrtnico *Nova Gorica*, in jo podarili fundaciji. Zaključni del literarnega natečaja, podelitev priznanj in zahval,

Dušan Plut, Stojan Habjanič in Ernest Ebenšpanger na okrogli mizi »Živeti in udeležati trajnostni razvoj«

Odlično obiskana okrogla miza

Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Območna enota Murska Sobota. Na pobudo akademika dr. Antona Vratuše je bil prvi literarni natečaj leta 2009 - »Sprehajal sem se po vrtu spominov in tovarištva« in pod naslovom *Ograček mladih talentov*. Zdaj, po letošnji smrti akademika Antona Vratuše, bo literarni natečaj z nekoliko spremenjenim imenom, in sicer *Vranov Ograček mladih talentov*. »Vran« je namreč psevdonim Antona Vratuše, s katerim se je podpisoval pod prve literarne prispevke, tudi v Mladega Prekmurca, revijo, ki jo je urejal Vanek Šiftar.

Tokrat se je program začel na Petanjcih z okroglo mizo »Živeti in udeležati trajnostni razvoj.« Z dr. Dušanom Plutom - univerzitetnim profesorjem geografije na ljubljanski Filozofski fakulteti, članom slovenskega predsedstva, ko je bil predsednik Milan Kučan, in ekologom - doslednim borcev za varstvo okolja, se je pogovarjal pomurski ekolog Stojan Habjanič. Pozneje je bil Dušan Plut slavnostni govorec na podelitvi priznanj, ki je bila zaradi negotovega vremena na Tišini namesto v Vrtu spominov in tovarištva.

bruto produktu, se v Sloveniji sicer ne obnašamo najslabše, saj smo med približno 200 državami na 30 mestu. V celoti pa porabimo toliko, kot bi bil naš planet za 60 odstotkov večji, kot je. Problem je vedno v statistiki in številkah. Morali bi imeti dvakrat večji planet, kot je zdaj, če

Vrtnico burbonko sta posadila Edi Prošt in Marko Tribušon ter povedala, da se ji bo prihodnje leto pridružila še avtohtona vrtnica *Nova Gorica*

bi vsi prebivalci živeli enako kot Slovenci. Velika, izjemno velika je tudi porazdelitev narodnega bogastva: le 8 ljudi ima tolikšno bogastvo, kot dobre 3,6 milijarde revnejšega prebivalstva na nerazvitih območjih planeta. Kar je skoraj neverjeten podatek, vendar resničen. Zato je obvezen, tako Dušan Plut, prehod

problem je tudi v potratni porabi energije, tudi električne, s čimer je Dušan Plut med drugim mislil na škodljive posledice gradnje elektrarn na reki Muri. V drugem delu programa na Pe-

tanjcih je bila saditev vrtnice iz Nove Gorice v Vrtu spominov in tovarištva, kjer že cvetita vrtnici *Prešeren* in *Trubar* zlahtnitelj, dr. Matjaža Kmecla.

Novi Gorici, s katero sodeluje Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija, pravijo tudi mesto vrtnic. V širšem programu dogodkov in literarnega natečaja sta podžu-

je potekal zaradi slabega vremena v dvorani na Tišini. Irena Kumer, ki vse od začetka vodi natečaj, je prebirala misli o Antonu Vratuši. Razmišljala je tudi o dolgotrajnem in plodnem sodelovanju med Vanekom Šiftarjem in Antonom Vratušo. Slavnostni govorec Dušan Plut je strnil razmišljanja, ki jih je o trajnostnem razvoju povedal na uvodni okrogli mizi. Izpostavil je, da živimo v svetu protislovij in poudaril, da brez odgovornega načina življenja ne bomo preživeli. Kar se zdaj dogaja z naravnimi danostmi, je marsikje zločin. Zato je obveza vseh, da za naslednje rodove ohranimo pogoje za spodobno življenje.

V zelo prijetnem kulturnem programu so sodelovali dijaki soboške Gimnazije in Osnovne šole Grad. Vsebina tekstov učencev in dijakov, ki so se udeležili natečaja *Živeti trajnostni razvoj*, kaže, da mladim ni vseeno, kako ravnamo z naravnimi danostmi. Kar nekaj jih je poudarilo, da morajo ravnati starejši tako, »da bo za nas mlade ostalo še nekaj neokrnjene narave«.

Tekst in fotografije:
Ernest Ružič

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Pralinka iz divjje grške zaščitena

Kmetijski minister Sándor Fazekas je prejšnjo srejo razglasilo v Iži madžarske palinke, ka se je Železna županija s palinkov iz divji grških kak pokrajina notnapisala v tisti register, gde so vse tiste pokrajine gornaštete, gde raste tašo sadje, s steroga se palinka dela. Zato ka kak palinka tak pokrajina, gde se sad pauva, sta povezane med seuv, pa tau je nej samo na Vogrskom tak, liki v evropskom originalnom sistemi tō. Minister je še tapravo, ka leta 2014 so si za cilj postavili, aj kak največ vogrske hrane pa piti geografsko zaščiteno baude, pa aj se tau vidi na notranjem pa zunanjem trgi. Tak se je te s tej ciljem začno leta 2015 program zaščite porekla (eredetvédelmi program). Pri palinki je fejest važno, ka tisto mesto, gde se dela, aj zaščiteno baude, aj kak največ taši regij mamo. Zsolt V. Németh, državni sekretar za kmetijstvo pa za hungarikume, je tapravo, ka divja grška je tašo posebno sadje, ka ga je lüstvo že v srednjom veki poznalo pa rado djelo. Pri odločitvi so upoštevali, ka iz te grške raste največ kak divji sad pa lüstvo te grške fejest rado ma. Iz divji grških so leta 2016 1,9 miliaunov litrov palinke vōzažgali pa odali. Vogrska palinka se zvekšoga doma na Vogrskom oda pa spiije, ranč tak kak naša porabska palinka.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Gasilci so protestirali

Pred vladnim poslopjem so se na protestnem shodu zbrali gasilci vseh poklicnih enot iz Slovenije. V uniformah se jih je zbralo več kot dvesto, na transparentih pa so vodilnim sporočili: »Kjer gori, tam smo mi, kjer se krade, tam ste vi«, »Glavo v ogenj tiščimo, da od vlade le brco v rit dobimo« ter »Več evrov za vas, manj ostane za nas«. Protestniki so poudarili, da ima vlada za gasilce posluh samo takrat, ko jih potrebuje. V primeru nesreč in večjih požarov so poklicni gasilci tisti, ki so najbolj izpostavljeni, tvegajo svoje zdravje. Kljub vsemu temu je to delo preslabo vrednoteno, je bilo slišati gasilce, ki so se za protest odločili po tem, ko se v večmesečnih pogajanjih z vladno stranjo niso uspeli sporazumeti o njihovih, kot pravijo minimalnih zahtevah, da se poklicnim gasilcem odpravijo anomalije v plačnih razredih in postavijo poštene osnovne plače.

30 let programa Erasmus+

Ob 30-letnici programa Erasmus+ je v Hiši Evrope v Ljubljani ministrica Maja Makovec Brenčič poudarila, da gre za enega najuspešnejših programov EU, ki je tudi v Sloveniji obogatil bolonjsko reformo. »V Sloveniji je bilo v teh letih v ta evropski program vključenih več kot 600 strokovnih delavcev v vrtcih, 3.800 osnovnošolskih učiteljev in strokovnih delavcev, več kot 3.000 osnovnošolcev, 3.800 srednješolskih profesorjev, 8.600 dijakov, 4.100 profesorjev na višjih in visokošolskih zavodih ter 13.600 študentov, poleg teh pa še 2.200 tistih, ki se izobražujejo v programih za izobraževanje odraslih,« je navedla ministrica in izpostavila, da so za izobraževanja in usposabljanja letos namenili 15,5 milijona evrov, za drugo leto pa naj bi jih 18 milijonov evrov.

HIŠO JABOLK SO NAPOLNILI OTROCI IZ VRTCA GORNJI SENIK

V sodelovanju z Zvezo Slovencev na Madžarskem smo

delih, tudi naribali so jabolka za nadev pite. Vsi smo bili zelo

smo si vsi skupaj ogledali postopek nastajanja jabolčnega

na temo jabolka. Nato smo se znova odpravili v hišo, da bi

vzgojiteljice in otroci iz Vrtca Gornji Senik v sredo, 4. oktobra obiskali Hišo jabolk na Gornjem Seniku. Delavnica z otroki v Hiši jabolk je bila načrtovana v okviru delavnic z naslovom S kravo Cifro na kmetijo.

V Hišo jabolk smo se odpravili peš. Ko smo prispeli na dvoriščno stran hiše, smo že zagledali veliko zabojev, napolnjenih z lepimi, okroglimi, rdečimi jabolki. Tam nas je pričakala ga. Andreja Kovač, ki nas je prijazno povabila v hišo. Takoj smo se lotili dela in pripravili vse potrebno za peko jabolčne pite. Otroci so z navdušenjem sodelovali in veselo pomagali pri peki. Stresali so sestavine v posodo, mesili, gnetli, oblikovali testo, ga razvaljali v dveh

zadovoljni z narejeno jabolčno pito. Pito smo položili v pečico in čez nekaj časa je že prijetno zadišalo po prostoru. Zatem

smo skupaj s kravo Cifro povedali, kaj vse smo se naučili o jabolkih v našem vrtcu. Skupaj smo tudi zaplesali in rajali

soka, to je od samega začetka z jabolki pa do konzerviranja jabolčnega soka v steklenice. Nastali jabolčni sok smo tudi poizkusili. Otrokom se je zdel zelo dober in sladek. Nekaj jabolčnega soka pa smo lahko odnesli tudi domov. Po ogledu postopka pridelave jabolčnega soka smo se zbrali na dvorišču, kjer

tam pripravili sadno solato. Najprej smo poimenovali posamezno sadje, nato pa začeli z rezanjem. Rezanje sadja je otrokom šlo dobro od rok in sadna solata je bila hitro narejena. Dobro smo jo premešali in dodali še rdeč ribezov sirup. Sadno solato smo pojedli z nasmehom na obrazu ter se nato posladkali še z jabolčno pito. Z lepimi vtisi o prijetno preživem dopoldnevu smo se počasi odpravili proti vrtcu. Najlepša hvala Andreji Kovač in Biserki Bajzek ter vsem, ki so pripomogli k temu, da bodo naši otroci obisk v Hiši jabolk ohranili v lepem spominu.

Zapisala in fotografirala: vzgojiteljica Andreja Serdt Maučec

Slovenski penzionisti pri župniki Šömeneki

Členi društva porabskih slovenskih penzionistov so gorzskali na njegovom daumi v Slovenski vesi plebanoša Štefana Šömeneka. Na srečanju so molili za svoje pokojne, popejvali Marijine svete pesmi. Po kratkom obredi so se pogučavali.

LRH

VSE JE DIŠALO PO GROZDJI

Slovenska manjšinska samouprava na Dolenjom Seniki je letos v plani mejla, ka de organizirala geseni izlet v Slovenijo. Tau se je uresničilo 23. septembra.

V soboto zazrankoma okauli pau osme vöre je štarto autobus z Dolenjoga Senika. Pelali smo se prauti Gorenjomi Seniki pa eške tadale po bregaj pa dolaj, gé je dosti ovinkov. Jesenska narava je bila sploj lejpa. Sonce se je že tō pokazalo, tak smo znali, ka mo meli lejpo vremen. Tau si je pa vsakši želō.

Prvi cilj smo imeli v Dobrovniki, namenjeni smo bili v tropski vrt in na farmo orhidej. Ko smo prišli na parkirišče, je nas že čako naš turistični vodnik, gospod Attila Kovács, ki nas je s toplimi besedami pozdravo. Bil je cejli den z nami in nam dosta vsega tapravo, kje smo, kaj vidimo. Ka je bilau zanimivoga, smo vse zvedeli od njega. Če smo kaj nej razmeli, nam je raztomačo madžarski tō, ker je rojen v Dobrovniki in lepo govori madžarsko.

Ko smo stopili v vrt, so nas očarale orhideje. Nejsmo vörvali, ka je tau leko istina. Potistim pa še 250 sort rastlin! Vodja vrta nam je pravla, ka se od leta 2005 spravljajo z orhidejami. Največ od nji kipüjejo sosednji rosagi, več kak 80 procentov eksportirajo.

Mi smo si tō küpli orhideje, naš avtobus je od zaja tak puni biu rauž, ka smo nej tavō na okno vidli. Še sreča, ka avtobus ma tri ogledala, ovak bi šofer nika nej vido, ka se dogaja za nami.

Ko se je končo sprehod med rastlinami in pod slapom, smo se odpelali prauti Lendavi, gdé nas je čako bogati program. Šli smo gor v grad, tam smo si poglednili film o lendavski zgodovini. Ranč tak smo vidli razstavo o njej. Po ogledi smo meli fanj žmani golaž pa gibanico za obed. Malo smo počivali pa se pogučavali, potem smo se napotili v Lendavske gorice. Vse je dišalo po grozdji, kamakoli so na nesle oči, smo gorice pa kleti ali vikendice vidli. Med goricami stoji kapejla sv. Trojice (Trojstva). Mala je, ampak lejpa. Zvedeli smo, da so Lendavčani fejest-fejest ponosni na tau kapejlo, ki ima zanimivo zgodovino in dosta obiskovalcev.

Naslednja postaja: ogled stolpa Vinarium. Vse se nam je vrtilo, gda smo zadlednili, kak je visiki, nej ka bi šli gor. Na recepciji so nam pravli, ka leko idemo gor pejški ali se pelamo z liftom. Ništrni, šteri smo eške nej bili trüdni, smo vzeli stube pod nogé, ostali so pa vstopili v dvigalo. Zaradi lepega sončnega vremena smo fejest daleč vidli, ko smo prišli na vrek. Bila je tam tabla, v stero smer stero mesto je pa koliko kilomejtrov daleč. Znali smo, kje ta smo doma. Ko smo prišli dol s stolpa, smo si spili špricer z lendavskega vina, malo smo se še šetali.

Ko je sonce začelo zahajati, smo se obrnili prauti domi. Imeli smo fajn skupino, vüпам, ka se je vsakši dobro počuto. Hvala našomi vodniki za vse informacije,

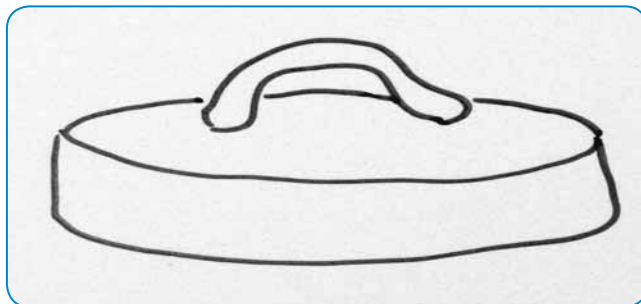
Vüпамo, ka mo se eške tadale družili na naši slovenski programaj.

Marija Čato, članica SMS

V künji inda in gnes (41)

Parkovač – pokrovka – fedő

Inda svejta so na piskrene bita, kak pisker ali laboška. Z posaude, v šteraj so küjali pa veukim lesenim parkovačom pekli, nej dejvali parkovače. so pokrivali koteu, v šterom

Piskrene parkovače so meli so küjali pučkōm krumpline. piskri za žir pa vrnje mlejko. Gnes so parkovači leko z žele- Plejatni in oblejani piskri pa za, štero ne ridjavi pa so leko laboške so meli že parkovače. glažojnati tō. Parkovač je mogo tak veuki

Marija Kozar

Gledališka predstava v Števanovcih

Z mačkovoško šolo imamo že več let dobre, lahko napišem prijateljske stike. V enem šolskem letu se večkrat srečamo. Tokrat je bilo srečanje 10. oktobra dopoldne ob deveti uri. Gledališka skupina OŠ Mačkovec je prišla k nam, da nam predstavi igro z naslovom Domača naloga.

Igra je bila zelo zanimiva in aktualna, ne samo za učence, ampak tudi za učitelje. Nina je dobila na šoli nalogo, naj napiše spis o svoji prijateljici. Bila je žalostna in nesrečna, ker ni imela prijateljice. Živali so ji prišle na pomoč: pajki, miške, muce. Vsaka žival je napisala nekaj povedi o prijateljstvu in prijateljih. Iz teh spisov je Nina napisala dolg spis. Njena mamica je bila vesela, ko ji ga je hčerka prebrala. Škoda, da v današnjem času starši nimajo časa za svoje otroke - taka je bila prej tudi Ninina mamica. Hvala Aniti Puhani in skupini, da so gostovali pri nas. Še veliko uspehov jim želimo.

Agica Holec, ravnateljica

porabje.hu

... DO MADŽARSKE

Blokirali bomo prizadevanja Ukrajine

»Usoda zamejskih Madžarov ni predmet pogajanj, Ukrajina mora preklicati tiste predpise šolskega zakona, ki se nanašajo na manjšine,« je povedal zunanji minister Péter Szijjártó, ki je na srečanju zunanjih ministrov v Luksemburgu dal pobudo za revidiranje pridružitvenega sporazuma med Ukrajino in Evropsko unijo. Pridružitveni sporazum namreč vsebuje tudi okrepitev pravic manjšinskih skupnosti v Ukrajini, po mnenju misitra Szijjártó novi šolski zakon krši to načelo pridružitvene pogodbe. Po pred kratkim sprejetem šolskem zakonu se bodo lahko v Ukrajini manjšine šolale v maternem jeziku kot učnem jeziku le do zaključka razredne stopnje, na predmetni stopnji in na srednjih šolah bi potem pouk potekal večinoma v ukrajiniščini. Ukrajinska vlada to utemeljuje s tem, da pripadniki manjšinskih skupnosti večinoma slabo obvladajo uradni jezik države in pouk v jeziku države bo uveden v njihovem interesu. Zunanji minister je to razlago ocenil kot cinično pravljico, saj - kot je rekel - pouk v madžarskem jeziku ne izključuje razvoja pouka ukrajinskega jezika.

Meja, ki je ne smemo prestopiti

Prejšnji teden je Zveza judovskih verskih občin priredila posvet o begunskem vprašanju, na katerega je povabila tudi predstavnike nekaterih drugih verskih skupnosti. Razlog za omizje je dal primer v vasi Ócsény, ko so občani preperečili, da bi v zasebnem penzionu počitnikovali begunci, ki so že uradno bivali v državi, saj jih je država sprejela in jim dala azil. Nasilje nad zasebnikom (uničili so mu vozilo in mu pretli s smrtjo) je dvignilo veliko prahu po vsej državi, toda ne cerkev ne ostale verske skupnosti se niso enoumno izjasnile o vprašanju beguncev. Le nekateri posamezniki cerkve (škofa v Sombotelu in Vácu) so se pozitivno odzvali in ponudili pomoč. Posveta se je udeležil tudi škof iz Váca dr. Miklós Beer, ki je izpostavil, da obstaja meja, ki je ne smemo nikoli prestopiti, in sicer je to meja humanosti.

Name je nika vsigdar vleklo v Markovce

Kovačino Valiko (Časar), po možej Kovač iz Varaša vsi dobro poznamo, kak v Porabji tak na Goričkom. Zato ka pri Radioni Monošter dela, pa če se kaj dogaja kak pri nas tak na drugi strani meje, ona je paulek. Istina, prejk v Markovce je ona že te dosta odla iz Andovec, gda je še mala bila pa krauziti trbelo kauli prejk Bajánsenje, zato ka njena baba pa dejdak sta od tistec valaun bila. Valika je skromna, fejest prijazna kak z mladimi tak s starejšami, pa vsigdar je dobre vole. Če stoj, te go dja poznam, vej pa z edne vesi sva, pa v osnovni šauli sva vejn pet lejt eden pri drugom sejdla. Dapa zdaj neškem od tauga pisati, bola od tauga ka je priznanje dobila v Markovci na župnijskom dnevi.

- Valika ta bi nam prajla, kakšno priznanje je tau, ka si ti dobila?

»1. oktobra sem dobila edno priznanje, pa tak sem te zdaj za edno leto častna faranka gratala na župniji v Markovci. Dja sem tau naprej spoj nej vejdla, ka dja tau priznanje dobim, pred dogodkom sem en kratek intervju naredla za radio z gospaudom Dejanom Horvatom od tauga, kak baude 11. župnijski svetek. Gospaud so taprajli, tau pa tau baude, pa na konci so me še pitali če pridem. Kak vsakšo leto, zdaj tō pridem, sem prajla, dapa te sem še nikanej znala.«

- Kak je biu program na župnijskom dnevi?

»Po meši, kak furt, v šatori je program, najprvin boga molimo, te je obed pa tak se te kulturni program začne. Po kulturnom programi vōrazglasijo častnoga farana ali faranko. Dja tau furt goravzemem (posnamem) za naš radio, pa kak sedim, gnauk samo čōjam, ka zdaj edna ženska dobej tau priznanje. Tōj go prej že vsakši dobro pozna, gučijo tadale gospaud, zato ka dosta odi tōj pri nas, bejla je z nami na pohodi, na Marijini poti... Te sem še nikanej vejdla, od koga guče-

jo. Dapa gda so tau prajli, ka je dosta lüstva spitavala za radio, te sem dja na naše poglednila pa sem prajla, ka Jezuš, Marija, tau leko ka sem dja. Tada le so gučali gospaud, ka vsigdar zovem, če kakšni program majo, te sem že vejdla, ka tau sem dja. Gda so tau prajli, ka aj Valika Časar dé tagora na oder, tak vejš, ka tašoga reda dja vsefele farbo špilam, najprvin sem rdeča bila, potistim pa blejda kak stejna. Zato ka dja od tauga vse straj mam, če mena vō trbej stanti pa gučati moram. Tam na audri so še gospaud vse taprajli, zakoj sem dobila tau priznanje. Zato, ka vsigdar na znanje dam njigve novice, aktualne teme, če se kaj godi, potistim pa gda so programi kak župnijski den, zabadanje ali gda traktore svečajo, sem tō furt tam.«

- Ka tebi pomeni tau priznanje?

Tabla častne faranke eno leto visi na farofi v Markovcaj

»Dja sem še v življenji nikanej dobila, nišo priznanje, ka bi mojo delo priznali, tak ka mena je tau trno veliko delo bilau. Naši so tak tō prajli, kak so ponosni na mene, ka sem dja tau dobejla. Tak mislim, potom toga eške več moram včiniti, eške več moram na znanje dati, ka se na Goričkom godi pa če kakšni programi djestejo, te, če leko, tam moram biti.«

- Ti ovak tō rada odiš na Go-

ričko, če se kaj dogaja ali nej?
»Tak vejš, namé nika vleče ta prejk, zato ka moje korenine so tam. Tam sta se narodila baba

Valika v Markovcaj

pa dejdek, pa ranč tak oča tō. Pa tau je pri mana tak že od mladi lejt naprej, dja sem dosta odla ta k meši, pa ovak tō, ka koli je tam bilau, mi smo furt leteli.

naletja bilau eden do drugoga pridti.

»Mi smo dostakrat šli z avtobusom, nej samo na leto gnauk, sledkar, gda sem že mejla vozniško, te sem že z avtonom pelala babo. Zato ka ona je mejla tam korenine pa ona je odla največkrat prejk v Markovce pa v Čōpance. Bilau, ka cejla družina ušla, dapa večkrat sva same bile z babov tam prejk. Bilau, ka sve tam spale, zato ka sve na zabadanji bile pri Djürvini v Čōpanci, dapa bilau tak tō, ka eden tjedem sve na kučo skrb mele, zato ka dejdeka sestra je nikan odišla. Maro sve mogle krmiti te čas, pa tau tō vejm, ka sva se fejest bojale večer, nej ka bi stoj prejšo.«

- Valika, kak si ti tak vōrna pa leko bi pravo, ka tak bogoboječa gratala?

»Mi smo doma tak spali, kak gnauk inda svejta, ka nej je vsakši svojo sobo ejkstra emo, litji müva z bratom Tibivom z babov pa z dejdekom sva spala v ednoj sobi. Te je doma še samo edna televizija bila v künji pa nas so vsigdar rano poslali spat, zato ka je mati rano mogla v fabriko delat titi, pa aj leko počiva. Večer v zimi, gda si brž v postelo prišo pa brž je kmica gratala, ka leko delaš, baba mi je molitvene knjige v roke dala pa prajla, aj lopau Boga molim. Vsigdar je prajla, aj molim zatau, aj lepo držino mam, aj dobroga moža mam pa aj mi zdravje dobro slōjži. Dja sem taše stare slovenske molitvene knjige štejla, ka so že skurok raznok spadnile, pa te knjige mi je baba vsigdar v roke dala, aj vsakši večer molim. Pa te stare molitve tak pomalek so me začnile brigati, ka je tam dolanapisano. Kak mlajši, smo mi vsakšo nedelo šli k meši v Števanovce.«

- Ti si rada odla k meši? Zato, ka tašoga reda, če se kaj sili, tisto mlajši neškejo delati?

»Rada sem odla, zato ka med kednom smo mi dosta, dosta delali, nedela je nam taša bila, kak če bi velki svetak meli. Lopau smo se vōnaravnali, v krčmej smo kolo dobili pa čokolado, ka je nam te fejest veliko delo bilau. Taša nedela nej bila, ka bi mi nejšli k meši, če je ranč do kolen snej dolaspadno, pa ranč tak na paunaučnico tō.«

- Še gnesden je tak, ka moliš, pa če te kaj teži, te prosiš Boga, aj ti pomaga?

»Dja dosta molim, največkrat večer pa te tō, gda se rano prebidim ali v noči, če ne morem spati. Zdaj, gda smo bili v Csíksomlyóni, name tisti brejg tak vlejko, ka tau teba ne vejm taprajti, tam, kak je v cerkvi tista Marija. Tak sem pravla, ka če mo samo dočas živala, ka na tisti brejg pridem, te tō moram titi pa pogledniti. V Somboteli kak je frančiskanska cerkev, dja tam mam edno marmorno tablico, kama je tau napisano ka »Hvala lejpa, Valerija«. Zato, ka s tau tablov sem se zahvalila, ka se mi je posrečo izpit za vozniško pa da sem delala izpit, ka sem kelnerca gratala. Če zdaj vse tak ostane, kak je zdaj, vse se posreči pa zdravdje de tō slūžilo, te edno tablico bi na Csíksomlyó tō nesla.«

- Teba je Baug že dostakrat pomago?

»Dostakrat, dapa zato nej furt.«
- Edno malo marmorno tablico si dala naprajti za zahvalo, ka ti je Baug pomago, od gospauda Dejana Horvata si pa edno črepnjo dobila, ka pa tau pomeni?

»Na tau črepnjo je tau gornapisano, ka Častna faranka ime pa datum. Ta črepnja edno leto visi na stanej na farofi, drugo leto, gda pa župnijski svetek baude, te tau dja dolavzemam, leko domau nesem, sto pa na nauvo dobi, tisti pa svojo gorapovejsi. Na konci bi se še rada zahvalila gospaudi Dejeni Horvati, ka so mojo delo tak ocejnili, mislili so name, pa ka so me s tem priznanjom tak parštimali.«

Karči Holec

Prejk Müre sem prihajo ... - 7.

Srmački Slovenci se šaulajo v Kőszegi

Najvekši prekmurski katoličanjski pisateu 18. stoletja *Mikloš Kűzmič* je kak šaulski kontrolor skrb emo na vőšaulanje nauvi slovenski škonikov pa dūhovnikov tak, ka je talentirane srmačke pojbe pošilo v *Kelcz-Adelffynovo sirotišnico* (árvaház) v Kőszeg.

Takše šaule so oprvin operali v cajti manufakturnoga kapitalizma, vej so pa nūcali delavne roké. Bilau je dosta mlajšov, šteri so živeli brezi starišov kak kaudiške. Zatok so za nji stvarjali sirotišnice, ka bi je vőnavčili za dobre delavce.

V prvoj polovici 18. stoletja že najdemo takše šaule na Vogrskom tő, gde pa so zvün srmastva bili eške problemi z večféle vőrami ranč tak. Oprvin so evangeličani začnili operati takše inštitucije za srmačke, depa čedne pojbe, ka aj bi je vőšaulali za dūhovnike ino škonike, šteri bi skrb meli na njino tradicijo. V artikularnom mesti *Nemescsó* so vogrski evangeličani že meli svoj prvi dom za takše mlajše, v šterom so se včili podje s Slovenske okrogline tő.

Depa katoličani so ranč tak začnili operati svoje domauve za srmake z vesi pa varašov. Njine sirotišnice so mele za ciu krepšati katoličanjsko vőro, zatok so gorprijali zvešoga mladino z vőrsko mejšani zakonov ali evangeličanski krajin. Najraj so svoje šaule postavljali blūzi evangeličanski šaul - tak je leta 1741 gratala sirotišnica v Kőszegi (nej daleč od *Nemescsóna*) prvič na Vogrskom. Prva kak v Požonji, Trnavi (*Nagyszombat*), Šoproni ino kalvinska v Pápi.

Sirotišnico sta oprla velikaš *Antal Adelffy*, šteri je zapūsto 70 gezero forintov vrejdnj grūnt za včenjé siraute, ino jezuit *Imre Kelcz*, šteri je inštituciji darūvo svojo 15-lejtno plačo. V Kőszegi je

tistoga ipa delūvala jezuitska gimnazija, tak so se mlajši leko dale včili.

Gda so leta 1773 razpūstili jezuitski red, je prišla sirotišnica v žmetno situacijo. Dosta so se svajūvali kauli nje, zatok so go med letoma 1787 ino 1790 postavili prejk v Požonj. Papéri pripovedajo, ka so se mlajši žmetno laučili od Kőszega. Dva slovenskiva pojba stacelau vujšla v rodno krajino, zavolo toga pa so domanji Slovenci čemernigratali. Sombotelski pūšpek *János Szily* je

piso v Požonj, ka škejo slovenski stariške svoje mlajše vő s šaule vzeti, tak pa bi nej bilau zavolé dūhovnikov

vogrski pogučavati, slovenski podje so se vogrski navčili najkisnej do tretjoga klasa. Od toga je prišo glas na drugo stran Müre tő, dūhov-

József II. se je nej dau kronati, zatok so ga na Vogrskom radi zvali »krau s klabükom«

nik *Božidar Raič* je gnauk dojspiso, ka »ta šaula je kovačnica, gde s Slovincov Madžare kovéjo«.

Tak gnes v Kőszegi vővidi zidina Kelcz-Adelffynove sirotišnice, štera je dala dosta vőnavčeni lidi vogrskim Slovincem

v krajini. Szily je piso »óci slovenskoga lūstva« Mikloši Kűzmiči, aj pomaga potrauštati svoje lidi.

Juliuša 1790 so sirotišnici donk povrnavli zidino v Kőszegi, pa je tak leko gorprijala več kak stau šaularov, 96 je je celau gimnazijo tő končalo. Poglednimo samo en par imenov: *József Borovnjak* (plebanoš na Cankovi), *dr. Franc Ivanocy* (Tišina), *Jožef Klekl st.* (Črensovci), *Peter Kodela*

V Kőszegi so bili mlajši s cejle Vogrske pa celau Avstrije, zvün Madžarov so tam živeli eške Nemci ino Slovenci. Od leta 1790 do 1847 se je tam šaulalo 248 slovenski šaularov, 96 je je celau gimnazijo tő končalo. Poglednimo samo en par imenov: *József Borovnjak* (plebanoš na Cankovi), *dr. Franc Ivanocy* (Tišina), *Jožef Klekl st.* (Črensovci), *Peter Kodela*

(Gorenji Senik), *Janoš Kűhar* (Gorenji Senik), *dr. Franc Rogáč* (pūšpek v Pécsi), *Jožef Sakovič* (Dolenji Senik), *Géza Tüll* (Gorenji Senik), *dr. Ferenc Vukán* (padar na Vogrskom). Tistoga ipa je bila krajina med Mürov ino Rabov daleč od kulturni centrov, srmačko lūstvo je nej moglo brodit na včenjé v središnj šauli. V Kelcz-Adelffynovoj sirotišnici pa so leko prišli do šaulanja brezi ednoga filejra, tak pa je katoličanjska cerkev dobila najmenje stau slovenski škonikov ino kauli sedemdeset slovenski dūhovnikov. Té plebanoši so v svojoj krajini dosta svoje žlate spreobrnavli v katoličanjsko vőro.

Če brodim na tau, ka je krajina med Mürov ino Rabov od staurjenja sombotelske pūšpekije (1777) do konca prve svetovne bojne (1918) dala skoro dvestau vőnavčeni lidi, leko povejmo, ka je vogrskim Slovincem nej falilo domanji čednjakov. Šaulanje po madžarski šaulaj pa je znamenūvalo, ka je komaj kakši austro Slovenec po srci. Leta 1780 je avstrijski cesar ino vogrski krau grato *Jožef II.* Cejlo mauč si je v roké vzeu pa (do tistoga mau) vsemogaučno Mater Cerkev nazajpotežo. Tá aj bi služila rosagi pa ga baugala, zatok je cesar decembra 1781 vőzglaso svojo *tolerančno rendelūvanje*: evangeličani, kalvinci ino drugi vőrnice so leko od tistoga mau vőpovodavali svojo vőro ino služili Bogá. Če je v kakšoj vesnici živelo najmenje stau nej katoličanjski držin, so leko postavile cerkev, farof pa šaulo. Istina je, ka je cerkev nej smejla meti tőrma, zvona ino dveri s poštije. Leko pa so meli svoje dūhovnike, škonike ino knige - evangeličani ino kalvinci med Mürov ino Rabov ranč tak.

Včasik po tolerančnom ren-

delūvanji so začnili stvardjati protestantske občine slovenski vőrnice: oprvin evangeličanske na Hodoši, v Püconci pa Križevci. Dūšni pastér v slejdnjoj *Mihal Bakoš* je oprvin šest lejt slūžo v *Nemescsóni* kak škonik pa pastor. Po smrti *Števana Kűzmiča* je za štiri lejta prišo v Šurd, končno pa v Križevce, gde je začno pisati slovensko literaturo. V Požonji je leta 1786 vődau drugi prekmurski abecednik »*Szlovenszki abecedár za deczo*«, v leti 1789 pa prvo nadruknavano prekmursko evangeličansko pesmarico »*Nouvi gráduvál*«. »*Spejvanje je sam Gospodin Baug nastavo*« - so pravli evangeličani, zatok so se mlajši po njini šaulaj včili svete pesmi pa zatok so se njini dūhovniki trūdili vődati pesmarice. Oktobra 1781 je *Jožef II.* naprejspiso šaulanje za vse mlajše od 6. do 12. leta, starišam pa pretiu s sigurnimi štrafi. Odlaučo se je, aj se po vsej šaulaj včijo nemški, tau pa se je lidam spoj nej vidlo. Svoje rosage je sto centralno združiti pa je povezati z nemškov rečjav, štera je gratala gezik šaul pa kancelajov leta 1784.

Vogrsko pa Rovačko je leta 1785 raztalo na deset okrožij (kerület), nekdešnja Železno rosagi pa ga baugala, zatok je cesar decembra 1781 vőzglaso svojo *tolerančno rendelūvanje*: evangeličani, kalvinci ino drugi vőrnice so leko od tistoga mau vőpovodavali svojo vőro ino služili Bogá. Če je v kakšoj vesnici živelo najmenje stau nej katoličanjski držin, so leko postavile cerkev, farof pa šaulo. Istina je, ka je cerkev nej smejla meti tőrma, zvona ino dveri s poštije. Leko pa so meli svoje dūhovnike, škonike ino knige - evangeličani ino kalvinci med Mürov ino Rabov pa je čakala nauva nevarnost - madžarizacija.

Gda je biu *Jožef II.* leta 1790 žmetno betežen, se je prestrašo ino na smrtnoj posteli nazajvzeu vsa svoja rendelūvanja - zvün tolerančnoga patenta pa slobaudnosti pavrov. Tisti zakon tő, šteri je naprejspiso nemški gezik; Slovence med Mürov ino Rabov pa je čakala nauva nevarnost - madžarizacija.

-dm-

Po potaj slovenski reformatorov

V prejšnji številki naši novin ste leko dosta prešteli od toga, kelko znamenujejo evangeličanski predgarge pa škonice za našo slovensko lüstvo med Mürov ino Rabov. Uni so dali prve nadrukivane knige v maternej rejči v roké naši starcov. Doživeli pa so žmetne čase: katoličanski krali pa velikaši so je pregnjali, bilau pa je stau lejt (1681-1781), gda so leko bogoslüzje držali pa šaule meli samo v takzvani »artikularni mejstaj«, šteri pa sta bili zvekšoga samo dvej vesnici »Baugi za rbtom« vu vsikšoj vogrskoj županiji.

Evangeličanski Slovenci so ojdli v *Nemescsó* v Železnoj ino *Surd* v Somogyskoj županiji. V bejdvej vesnicaj je kak dšni pastér slüzio tisti *Števan Küzmič*, šteri je v naš »stari slovenski gezik« dojobrno cejli *Nauvi zakon* (teštament) iz Svetoga pisma. Letos svetimo 500. oblejtnico začetka reformacije. V jubilejnom leti smo se sombotelski Slovenci odlaučili, ka gorpokemo dvej artikularni mesti evangeličanski Slovencev. 7. oktobra zrankoma smo se oprvin napautili v *Nemescsó*, štera vés je od Sombotela nej cejli dvajsti kilomejterov daleč. Tam nas je pri maloj cerkvi gorprijala duhovnica *Katalin Varga Kalincšák*, štera nas je prijazno pozvala v Božo izo, ki je od znautra sploj prausna. Istina je, ka je oltar s predgancov lepau okinčani, depa drügi kej-pov na bejli stenaj nega. Stauci, galerija pa plafon so z lesá, nad staucami za gospaude najdemo palce za klabúke gorobejsiti.

»*Luther se je sto samo malo pogučavati o cedelaj za greje, nej se je sto laučiti*« - je začnila pripovedjati »fararca« vsikdar nasmejanoga obraza. Evangeličanska cerkev je leta 1530 donk šla po svojoj pauti. Prišla so krvava stoletja, k sreči pa smo gnes vsi bratke pa sestre, šteri vörjemo v ednoga samoga Odrešitela. Samo ka evangeličani ne vörjejo, ka leko Marija pa svetniki pomagajo pri zveličanji - nam

je raztomačila duhovnica.

V krajino kauli *Nemescsó* na nauvo vöro z Nemškoga oprvin pripelali bautoške pa vinogradniki s *Köszega* pa *Soprona*. Na

Duhovnica *Katalin Varga Kalincšák* (drüga z lejve) članom društva kaže stare knige v *Nemescsó*

konci 16. stoletja je biu vekši tau Vogrske že protestantske vöre, protireformatori s *Pétrom Pázmányom* na čeli pa so tau obrnuli.

Med 1681 ino 1781 so vörnice od blüzi pa daleč prihajali v *Nemescsó*, eške s krajine kauli Murske Sobote tö, s šterimi domanji eške zdaj držijo dobro pa-

Sombotelski popotniki pred surdanskov cerkvov z duhovnikom *Istvánom Vajdo* (drügi s prave)

daštvo. Ina svejta so prihajali pejški pa na kaulaj. Tistoga ipa je duhovnik nej smo vö z vesi, k padari so ga sprejavali hajduki. K bogoslüzji so ojdli Nemci pa Madžari, Slovenci so meli ejkstra cerkev v ednom škednji.

Gnešnoj cerkev so prejkzozidali leta 1773, prčec z oltara iz srejde 17. stoletja pa držijo zdaj v Narodnom muzeji v Budimpešti. »*Za naše orgole pravijo, ka majo najlepši glas na tom*

tali Madžarske« - se je povalila duhovnica pa eške povödala, ka so mogli inda mej od orgol z rokami težiti. Cerkev má spauvednico tö, ka je rejtko pri

evangeličanaj, vejpa vküпно spauved majo.

»*Med bogoslüzji so mogle dekle pred konfirmacijo sejti spodkar, konfirmerani podje pa na galeriji, šteri so si od vrkaj gledali dekle. Tak se je rodilo dosta lübezni pa zakonov*« - je pripovedjala *Katalin Varga* pa cujdala, ka máta z mo-

do stari oča eričnoga vogrskoga pesnika *Sándora Weöresa*. Te pa smo se podali na dugšo paut do *Zalaegerszega*, gde smo se malo šetali po središči pa si poglednili varaško izo, vöro iz törma, štera je zdaj nakli na ulici ino erični Hotel *Zlati agnjec*.

Gda smo prišli v *Surd*, štera vesnica je gnesden že v *Zalskoj županiji*, je lepau sijalo sunce. Avtobus smo njali na pošttiji ino se po vauskoy pauti pejški napautili do evangeličanske cerkve na malom bregej. Tam nas je lepau gorprijo duhovnik v penziji *István Vajda*, šteri se je naraudo v *Surdi*, depa je več desetletij slüzio daleč od daumi. (Spoznali smo njegvo privatno pripovejst tö: sto je biti erični goslar, lepau je igro na gosli, depa se ma je edna spica v rokau postavila. Nej je mogo več igrati, zgübo je volau za žitek. Depa Baug se ma je pokazo, pa ga pauzvo na duhovniško paut.)

»*Reformacija je brz prišla v tau krajino, naglo so gratale prve občine*« - je začno pripovedjati duhovnik *Vajda*. Prva lesena cerkev je bila indrik, pri šauli, samo go je vihér na nikoj djau. V žmetni cajtaj prautireformacije je v *Surd* prihajalo dosta evangeličanov, bili so že v soboto večer tam, mara vörniov se je pasla na pašaj.

Na konci 19. stoletja so zozidali nauvo cerkev s cüglov, na šteroj so leta 1970 postavili madžarsko tablo v spomin »slovenskoga reformatora« *Števana Küzmiča*, šteri je kak farar v etoj vesnici dojobrno cejli *Nauvi zakon*. Na slovensko tablo pa je trbölo čakati do leta 2003, gda sta go posvetila evangeličanska püšpeka *Geza Erniša* iz Slovenije ino *János Ittész* z Vogrske. V imeni sombotelski Slovencev smo mi tö položili eden venec pri tabljaj.

Gda smo nutstaučili v cerkev, smo pá vidli, kak prausno je vse. Gospaud *Vajda* je eške dost pripovejdo na priliko od toga, ka živé v *Surdi* osemstau lüdi, depa samo polonje je evangeličanske vöre. Gestejo bližanje ve-

snice, gde nega cerkve, tá odita duhovnica *Erzsébet Drobina Smidéliusz* ino mauž dekan *Zoltán Smidéliusz* bogoslüzje držat v kulturni dom ali na dom. Kak smo čüli, 15. oktobra pripelata duhovnik *Mitja Andrejek* pa žena duhovnica *Judit Györfly* petdeset prekmurski evangeličanov k bogoslüzji v *Surd*.

Ranč tak kak v *Nemescsó* smo v *Surdi* tö zmolili slovenski pa madžarski očanaš (zdravamarije evangeličani ne molijo), predsednica *Sombotelske slovenske samouprave Marija Kozar* pa je gorštela dva kračiša tala iz predgovora *Küzmičovoga Nauvoga zakona* v bejdvej gezikaj. Duhovnik *István Vajda* je nam vöprineso matične knige (anyakönyvek), v štere je od 1755 dalec piso farar *Števan Küzmič*. Čüdivali smo se njegovim fajnim literam ino se veselili, ka smo leko vidli eške njegov lastnoročni podpis tö.

V *Surdi* ino njegovj krajini je v 18. stoletji dom najšlo več gezero vogrski Slovencev, zatok smo se na pauti prauti *Nagykanizsi* stavili na cintori pa malo šteli imena na grobaj: *Filó, Szmodics, Andrasek, Cigoth, Vučsák, Szlávecz, Gerencsér, Zrinzski ...*, pa eške drüga, štera bi pa leko bila rovačka tö: *Milánkovics, Liszics, Recsics, Kalinics ...*

Imena svedočijo, kak živa je bila slovenska skupnost v *Surdi* pred dobrimi dvej-tristau lejta-mi. Doj pa je spisano, ka leta 1862 več »niške ne guči slovenski v vesi«. Takše so poti zgodovine: za vsejmi nami ostanejo samo spomini.

(*Spominsko paut ob 500. oblejtnici reformacije sta Sombotelska slovenska samouprava in Slovensko kulturno društvo Avgust Pavel napravila v soorganizaciji Zveze Slovencev na Madžarskem. Za pomauč se zahvaljujemo.*) (Na prvi strani na kejpi: Lastnoročni podpis *Števana Küzmiča* iz leta 1774

-dm-

**SPORED SLOVENSkih
TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV****OD 20. OKTOBRA
DO 26. OKTOBRA****PETEK, 20.10.2017, I. spored TVS**

6.05 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Ugriznimo znanost: Boj proti rji, oddaja o znanosti, 12.25 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Volitve 2017, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip: Večnost v minljivosti, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujsa Pepa: Kombi gospoda Lisjaka, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Mouchette, francoski film, 0.35 Profil, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.30 Info-kanal

PETEK, 20.10.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 Ribniki, dokumentarna oddaja, 9.25 Bleščica, oddaja o modi, 10.10 Sledi: dr. Franjo Rosina (1863-1924), oddaja TV Maribor, 10.50 Hišica v preriji (V.): Harrietin kotic, ameriška nadaljevanka, 11.35 Halo TV, 12.40 Dobro jutro, 15.20 Dober dan, 16.10 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.35 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.00 Hišica v preriji (V.): Poroka, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 19.00 Otroški program: Op! 19.00 Male sive celice: Zaključek sezone, kviz, 19.40 Mulčki: Marcie, risanka, 20.00 Dnevi slovenskega turizma, svečana podelitev priznanj, 21.15 Mamin sinko, belgijsko-francoski film, 22.45 Polnočni klub: Pasja služba, 0.00 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 1.20 Popšop, 1.55 Glasbeni spoti, 3.00 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SOBOTA, 21.10.2017, I. spored TVS

7.00 Otroški program: Op! 10.45 Kitajska iz zraka: Živa preteklost, ameriško-kitajska dokumentarna serija, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.15 Ambienti, 15.05 Izgubljena plemena človeštva, britanska dokumentarna oddaja, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Tina Maze, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Zapeljevanje pogleda: Irwin, 17.50 Taksi, kviz z Jožetom, 18.05 Sladko življenje z Rachel Allen: Poletne sladice, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Ognjemet kresnic, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 21.20 Pogrešani dekleti, britanska nadaljevanka, 22.25 Poročila, Šport, Vreme, 22.50 Banda punc, francoski film, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 2.20 Info-kanal

SOBOTA, 21.10.2017, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.15 Dober dan, 10.20 Na lepše, 11.05 Hišica v preriji (V.): Poroka, ameriška nadaljevanka, 12.10 Sladkanje z Rachel Allen: Sladice za fante, 12.50 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 14.30 Lepotica in zver - Big Band RTV Slovenija, Anika Horvat in Klemen Klemen, koncert, 16.00 Čarokuhinja pri atu: Koroška, 16.15 Avtomobilnost, 16.50 Magazin Fifa - Pot v Rusijo, oddaja o nogometu, 17.25 Hišica v preriji (V.): Fantki in možje, ameriška nadaljevanka, 18.25 Večer v Palladiumu (II.), 19.15 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 19.30 Osvežilna fronta: Kako preživeti srednjo šolo, oddaja za mladostnike, 20.05 Velika modrina, francoski film, 22.25 Zvezdana, 23.10 Popšop, 23.45 Gal Gjurin in Simfonični orkester Cantabile z gosti, dokumentarni film, 1.05 Bleščica, oddaja o modi, 1.35 Glasbeni spoti, 2.40 Zabavni kanal, 5.55 Glasbeni spoti

NEDELJA, 22.10.2017, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji: Bacil na pohodu, risanka, 10.10 Džamila in Aladin: Dvojna nalog, angleška otroška nanizanka, 10.20 Prislunimo tišini, izobraževalna oddaja, 11.00 Poročila - posebna, 11.15 Ozare, 11.20 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 14.55 Trije botri, ameriški film, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ogroženi zaklad Ulcinja, dokumentarna oddaja, 17.45 Zmajči zmaj: Gogijev bratec, risanka, 18.10 Volitve 2017, 18.55 Dnevnik, Šport, Vreme, Dnevnikov izbor, 20.15 Volitve 2017, 23.00 Poročila, Šport,

Vreme, 23.25 Preizkušnja vzdržljivosti - po sledi Shackletonove odprave, francoska dokumentarna oddaja, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Šport, Vreme, 1.50 Info-kanal

NEDELJA, 22.10.2017, II. spored TVS

7.00 Duhovni utrip: Večnost v minljivosti, 7.15 Glasbena matineja, 9.00 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 9.50 Zapeljevanje pogleda: Irwin, 10.35 Hišica v preriji (V.): Fantki in možje, ameriška nadaljevanka, 11.40 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 12.45 Žogarija, 13.15 General, ameriški film, 14.45 Čez planke: Berlin, Leipzig, Dresden - 25 let nemške enotnosti, 16.10 Ambienti, 16.45 Zvezdana, 17.30 Hišica v preriji (V.): Goljufi, ameriška nadaljevanka, 18.30 City folk - Obrazi mest: Bruselj, dokumentarna oddaja, 19.00 Z glasbo in s plesom, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Skrivnosti kraterja dinozavrov, britanska dokumentarna oddaja, 20.55 Avtomobilnost, 21.25 Skrivnost, britanska nadaljevanka, 22.25 Razsodba, belgijski film, 0.25 Glasbeni spoti, 1.25 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 23.10.2017, I. spored TVS

6.10 Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Sladko življenje z Rachel Allen: Poletne sladice, 10.45 10 domačih, 11.15 Vem!, kviz, 12.05 NaGlas! 12.25 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Panoptikum: Koliko za kulturni evro? 14.25 Osmi dan, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Fircologi: O nepozabnem darilu, pokvarjenih dežnikih in umazanem tvisterju, 15.55 Z glasbo in s plesom, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Osvežilna fronta: Umetnost ulice, oddaja za mladostnike, 17.55 Novice, 18.00 Govoreči Tom in prijatelji: Rokafon, risanka, 18.10 Lili in Čarni zaliv: Na širnem morju, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Volitve 2017, 22.00 Odmevi, 22.30 Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Umetnost igre: Portret igralke Saše Pavček 23.35 Glasbeni večer, 0.50 Profil, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.50 Info-kanal

PONEDELJEK, 23.10.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.30 Rjavi medved, dokumentarna oddaja, 9.00 Molitev pred plovbo, Portret Joža Horvata, 10.05 Hišica v preriji (V.): Goljufi, ameriška nadaljevanka, 10.55 Halo TV, 11.45 Dobro jutro, 14.20 Ljudje in zemlja, 15.10 Polnočni klub: Pasja služba, 16.25 Avtomobilnost, 17.00 Hišica v preriji (V.): Pot slepih, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Studio kriškraš: Izgubljeni letiči krožnik, 19.15 Nagelj, japonska nadaljevanka, 20.00 Pogovor s predsednikom UEFA Aleksandrom Čeferinom, 20.30 Priznanja FIFE za leto 2017, 21.30 Goljufija (II.), danska nadaljevanka, 22.40 Časnik, hrvaška nadaljevanka, 23.45 Svetovi Philipa K. Dicka, francoska dokumentarna oddaja, 0.50 Glasbeni spoti, 1.55 Priznanja FIFE za leto 2017, 2.55 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TOREK, 24.10.2017, I. spored TVS

5.45 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha, 12.25 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Volitve 2017, 14.40 Kino Fokus, 15.00 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 15.35 Otroški program: Op! 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Poldi: Dan, ko je ledena skala nasleda, risanka, 18.15 Niko: Mojster Niko, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Broadchurch (III.), britanska nadaljevanka, 20.55 Čudež pri Kobaridu, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Spomini: Božidar Gorjan - Bogo, dokumentarna oddaja, 1.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.20 Po Sloveniji, 2.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.35 Info-kanal

TOREK, 24.10.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 Žogarija, 8.40 Invazivke, izobraževalno-dokumentarna oddaja, 9.15 Sladkanje z Rachel Allen: Sladice za fante, 9.35 Village Folk - Ljudje podeželja: Rezijski strok, dokumentarna serija, 10.00 Zgodovina arhitekture: Barok, dokumentarna serija, 10.50 Hišica v preriji (V.): Pot slepih, ameriška nadaljevanka, 11.50 Halo TV, 12.55 Dober dan, 13.55 Nogomet - pokal Slovenije:

Mura : Celje, četrtfinale, povratna tekma, 16.05 City folk - Obrazi mest: Bruselj, dokumentarna oddaja, 16.45 Čarokuhinja pri atu: Kitajska kuhinja, 17.00 Hišica v preriji (V.): Pot slepih, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Izpopotne torbe: Potep po Mongoliji, poučna oddaja za otroke, 19.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 20.00 V imenu genov, ameriška dokumentarna oddaja, 21.00 Prava ideja, 21.35 Če: drugi del - gverila, koprodukcijski film, 23.55 Večer v Palladiumu (II.), 0.50 Glasbeni spoti, 1.50 Nogomet - pokal Slovenije: Mura : Celje, četrtfinale, povratna tekma, 3.40 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 25.10.2017, I. spored TVS

5.45 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Umetnost igre: Portret igralke Saše Pavček, 12.25 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: mag. Rado Pezdir, 14.35 Duhovni utrip: Večnost v minljivosti, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Dinotačke: Kar ni moglo dol, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Ženska v zlatu, angleški film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Sveto in svet, 23.55 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Po Sloveniji, 1.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.40 Info-kanal

SREDA, 25.10.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 9.00 Kuščarji, dokumentarna oddaja, 9.45 10 domačih, 10.35 Hišica v preriji (V.): Pot slepih, ameriška nadaljevanka, 11.40 Halo TV, 12.45 Dobro jutro, 15.20 Dober dan, 16.15 Ogroženi zaklad Ulcinja, dokumentarna oddaja, 16.35 Hišica v preriji (V.): Pravljična sestrica, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Fircologi: O nepozabnem darilu, pokvarjenih dežnikih in umazanem tvisterju, 19.20 Mulčki: Zvezda Snoopy, risanka, 19.30 Nagelj, japonska nadaljevanka, 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 Leonard Bernstein, glasbeni velikan, nemški glasbeno dokumentarni film, 21.05 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 22.00 Bleščica, oddaja o modi, 22.35 Sneguljčica, koprodukcijski film, 0.25 Gal Gjurin in Simfonični orkester Cantabile z gosti, dokumentarni film, 1.50 Glasbeni spoti, 2.50 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 26.10.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.25 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Čudež pri Kobaridu, dokumentarni film, 14.30 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Težišče - Súlypont, oddaja TV Lendava, 15.50 Prava ideja, 16.30 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek, 18.05 Zu: Zu priredi predstavo, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Češko stoletje: 1976 - To je samo rock'n'roll, češka nadaljevanka, 0.50 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 2.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.05 Info-kanal

ČETRTEK, 26.10.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kana, 7.00 Otroški program: Op! 8.25 Bober, izobraževalno-dokumentarna oddaja, 9.00 Na lepše, 9.25 Kino Fokus, 9.35 Slovenski magazin, 10.15 Hišica v preriji (V.): Pravljična sestrica, ameriška nadaljevanka, 11.25 Halo TV, 12.15 Dobro jutro, 15.25 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja 16.20 Zapeljevanje pogleda: Irwin, 16.55 Hišica v preriji (V.): Rokodelec, ameriška nadaljevanka, 17.55 Rokomet (M) - prijateljska tekma - Slovenija:Hrvaška, 20.05 Srce sveta: Koloradski narodni parki: Čudež, ameriška dokumentarna serija, 21.00 Ambienti, 21.35 Nevarna metoda, koprodukcijski film, 23.15 Slovenska jazz scena, 23.55 Glasbeni spoti, 0.55 Rokomet (M) - prijateljska tekma - Slovenija:Hrvaška, 2.25 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

VRAŽJA POT

21. oktober 2017

18.30

SE DOBIMO PRI PORABSKI
DOMAČIJI V ANDOVCI

18.45

NAPAUTIMO SE NA
VRAJŽO PAUT
PO KMIČNI ANDOVSKI GOŠČAJ

*Pridite vsi, šteri se ne bojite od čaralic,
vragauv, smrti pa od skušnjave.*

VRAJŽI KONCERT
S SKUPINO D-DUR

PROGRAM JE
BREZPLAČEN!

Vsakšoga čaka organizator
PKTD Andovci

Zveza Slovencev na Madžarskem
Vas vljudno vabi
na zborovski koncert z naslovom
JESENSKI POZDRAV,
ki bo v soboto, 28. oktobra 2017,
ob 15. uri v kulturnem domu
na Gornjem Seniku.

Na koncertu sodelujejo:
moški in ženski pevski zbor
Vidovo iz Šentvida pri Stični
MePZ Avgust Pavel ZSM

Magyarországi Szlovének
Szövetsége tisztelettel meghívja
Önt
ŐSZI ÜDVÖZLET
című kórustalálkozóra, melyre
2017. október 28.-án 15. órakor
kerül sor a felsőszőlőki kultúrházban.

A koncerten közreműködik:
Šentvid pri Stični férfi és
női kara
MSZSZ felsőszőlőki
Pável Ágoston Vegyeskara

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUBB

Vabijo na koncert

Večer lovske pesmi in glasbe

petek, 20. oktober 2017
ob 19. uri
Hotel Lipa, Monošter

sobota, 21. oktober 2017
ob 19. uri
Gledališče Park, Murska Sobota

nastopajo:

- Pevsko društvo Prekmurskih lovcjev (zborovodilnja Suzana Škarfer)
- KUD Prekmurski rogisti (umetniški vodja Stanjo Peterka)
- Slovenski lovski pevski zbor Doberdob (zborovodilnja Mira Falgout)
- Lovski rogisti Železne županije (umetniški vodja Mate Toth)
- Komorni zbor Zveze Slovencev Monošter (zborovodja Tomaz Kuhar)
- Mešani pevski zbor Avgust Pavel, Gornji Senik (zborovodja Celi Kissak)

Ladislav Rákosy, predsednik

A Muravidéki Vadászcsaládok Szövetsége
egytelműkötésben a
Szlovén Vadász Szövetséggel

meghívja Önt a

Vadász dal és vadász zene estjére

Pénteken, 2017. október 20.
19 órakor
Szentgotthárd, Lipa Szálloda

Szombaton, 2017. október 21.
19 órakor
Muraszombat, Park Színház

Fellépnek:

- Muravidéki Vadászok Énekegylete (Škarfer Suzana karmester)
- A Muravidéki Kürtösök Kultúregylete (Peterka Stanjo művészeti vezető)
- Doberdói Szlovén Vadász kórus (Falgout Mira karmester)
- Vas Megyei Vadász kürtösök (Toth Mate művészeti vezető)
- A Magyarországi Szlovének Szövetsége Szentgotthárdi Kamarakórusa (Kuhar Tomaz karmester)
- Pável Ágoston Vegyes Kórus, Felsőszőlő (Kissak Celi karmester)

Rákosy Ladislav, elnök

